

Ю. О. Лазоренкоаспірант кафедри службового та медичного права
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРАВОВА ПРИРОДА ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

У статті досліджуються теоретичні та практичні аспекти публічно-правових спорів щодо проходження державної служби, зокрема їх правова природа, особливості та вплив на ефективність адміністративного судочинства. Проведено аналіз поняття публічно-правового спору як різновиду юридичного конфлікту, визначено його характерні риси та співвідношення з іншими суміжними правовими категоріями. Окрему увагу приділено структурним елементам таких спорів, зокрема суб'єктному складу, предмету та змісту правовідносин, що виникають у зв'язку з проходженням державної служби, а також специфіці їхнього правового врегулювання. Обґрунтовано підстави віднесення таких спорів до юрисдикції адміністративних судів, виходячи з особливостей правового регулювання спірних правовідносин, участі суб'єкта владних повноважень та характеру правових вимог. Досліджено специфіку судового розгляду публічно-правових спорів у сфері державної служби, зокрема проблеми тлумачення норм законодавства, що регулюють порядок вирішення таких спорів, а також особливості правозастосовної практики. Виокремлено основні труднощі, що виникають у процесі розгляду зазначених справ, і запропоновано напрями вдосконалення законодавства та адміністративної практики з метою підвищення ефективності судового захисту прав учасників публічно-правових відносин, забезпечення правової визначеності та справедливості судових рішень.

Ключові слова: публічно-правовий спір, державна служба, адміністративне судочинство, суб'єкт владних повноважень, публічна служба.

Актуальність дослідження. Постановка проблеми. Становлення України як правової держави неможливе без ефективного функціонування системи державної служби, яка забезпечує реалізацію прав громадян та виконання функцій держави. Виникнення спорів у сфері проходження державної служби потребує належного правового регулювання, при цьому визначення правової природи таких спорів, їх особливостей та відмежування від інших видів правових спорів залишається актуальною науковою проблемою з важливим практичним значенням. Особливої актуальності набувають питання щодо публічно-правових спорів у сфері державної служби в умовах воєнного стану, введення якого суттєво вплинуло на функціонування системи державної служби та зумовило виникнення нових категорій спорів, пов'язаних із призначенням без конкурсу, переведенням, зміною істотних умов служби та іншими аспектами, що потребують збалансованого підходу між забезпеченням ефективності державного управління та захистом прав державних службовців.

Стан дослідження. Проблематика публічно-правових спорів та їх вирішення в адміністративному судочинстві була предметом наукових досліджень багатьох вітчизняних учених. Теоретичні засади публічно-правових спорів досліджували В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк [1], В.К. Колпаков, Р.О. Куйбіда та інші, тоді як окремі аспекти правового регулювання державної служби та вирішення спорів у цій сфері розглядались у працях Л.Р. Білої-Тіунової [2], М.І. Цуркана [3], В.І. Щербини.

Останніми роками спостерігається зростання інтересу до дослідження механізмів врегулювання публічно-правових спорів. Д.А. Козачук та О.В. Тодощак [4] досліджують сучасні механізми їх врегулювання, а в дисертаційних дослідженнях С.О. Корінного [5], Т.І. Шинкар [6], Н.В. Боженко [7] та А.Г. Бортнікової [8] аналізуються різні аспекти впровадження медіації. С.С. Білуга [9] вивчає питання досудового врегулювання адміністративно-правових спорів, а інші науковці [10] розглядають врегулювання публічно-правового спору за участю судді як нову форму правосуддя.

Аналіз наукових праць свідчить про відсутність єдиного підходу до розуміння поняття публічно-правового спору та його особливостей у сфері державної служби. Залишаються дискусійними питання щодо розмежування публічно-правових та приватноправових спорів у сфері державної служби, що має важливе значення для визначення юрисдикції судів щодо їх вирішення, особливо в умовах постійних змін законодавства та появи нових категорій спорів, пов'язаних із функціонуванням державної служби в надзвичайних умовах.

Метою дослідження є аналіз правової природи публічно-правових спорів щодо проходження державної служби, визначення їх особливостей в умовах воєнного стану та обґрунтування напрямів удосконалення механізму їх вирішення в Україні.

Виклад основного матеріалу. Для з'ясування сутності публічно-правових спорів щодо проходження державної служби необхідно спочатку розглянути загальне поняття публічно-правового спору як різновиду юридичного конфлікту.

Публічно-правовий спір є різновидом юридичного конфлікту, який виникає у сфері публічно-правових відносин. У найбільш широкому значенні під юридичним конфліктом розуміють будь-який соціальний конфлікт, в якому протиставлення так чи інакше пов'язано з правовими відносинами сторін (їх юридично значущими діями чи станами) і, таким чином, суб'єкти або мотивація їх поведінки, або об'єкт конфлікту мають правові ознаки, а конфлікт тягне юридичні наслідки [4].

Правовий спір являє собою обмін домаганнями і запереченнями, що мають юридичне значення, які висунуто й обґрунтовано відповідно до встановлених правових норм. Таким чином, можна визначити правовий спір як протиставлення суб'єктів права у зв'язку з реалізацією норм права чи із самими нормами права, яке відбувається у юридичній формі.

Як відомо, публічне право охоплює низку сфер життя суспільства, насамперед побудову держави і влади, сфери управління та організації самоврядування, тобто вираження публічного інтересу як сумарного, загального соціального інтересу у кожній із сфер суспільного життя. У свою чергу, специфіка публічно-правового спору базується на особливостях публічно-правової сфери, що обумовлюються, насамперед, впливом імперативного методу правового регулювання, який

є визначальною, конститутивною ознакою публічного права [5].

Відтак публічно-правовий спір можна визначити як втілене у юридично значущих діях сторін протиріччя з приводу реалізації норм публічного права чи із самими публічно-правовими нормами, що, як зазначає Колесник В.А. [11], відбувається у юридичній формі.

Важливо наголосити, що публічно-правові спори щодо проходження державної служби є специфічним різновидом публічно-правових спорів, які виникають у сфері публічної служби. Відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 3 КАСУ [12], під публічною службою розуміється діяльність на державних політичних посадах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, дипломатична служба, інша державна служба, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування [6].

Згідно з п. 2 ч. 1 ст. 17 КАСУ [12], юрисдикція адміністративних судів поширюється на спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби [6]. Таким чином, законодавець чітко визначив, що спори, які виникають у сфері публічної служби, є публічно-правовими та підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства.

На нашу думку, спори щодо проходження державної служби слід відносити до публічно-правових з огляду на такі підстави:

1. Державна служба є публічно-правовим інститутом, основним призначенням якого є забезпечення виконання функцій держави, при цьому відносини у цій сфері регулюються переважно нормами адміністративного права, зокрема Законом України «Про державну службу» [13].

2. Державні службовці реалізують повноваження від імені держави, що визначає особливий характер їх правового статусу, а в спорах щодо проходження державної служби одна сторона (державний орган) виступає носієм публічно-владних повноважень.

3. У цих спорах захищається не лише приватний інтерес державного службовця, але й публічний інтерес, пов'язаний з забезпеченням ефективного функціонування державної служби та дотриманням принципів верховенства права і законності.

Таким чином, віднесення спорів щодо проходження державної служби до публічно-правових є обґрунтованим з точки зору їх правової

природи, суб'єктного складу та характеру інтересів, що підлягають захисту.

Важливо зазначити, що публічно-правові спори щодо проходження державної служби характеризуються низкою особливостей, що відрізняють їх від інших видів правових спорів:

1. Специфічний суб'єктний склад. Однією зі сторін обов'язково є державний орган або посадова особа, яка наділена владними повноваженнями у сфері державної служби, а іншою стороною є особа, яка перебуває на державній службі або претендує на зайняття посади державної служби.

2. Особливий предмет спору. Предметом спору є питання, пов'язані з вступом на державну службу, проходженням державної служби та звільненням з державної служби. Це можуть бути спори щодо законності проведення конкурсу на зайняття посади державної служби, присвоєння рангів державних службовців, застосування дисциплінарних стягнень, оплати праці, звільнення з посади тощо.

3. Особлива правова природа. Ці спори виникають з відносин, які регулюються нормами адміністративного права, зокрема Законом України «Про державну службу» [13]. Однак, деякі аспекти державної служби регулюються також нормами трудового права, що створює певні труднощі при визначенні юрисдикції судів щодо розгляду таких спорів.

4. Захист публічного інтересу. Ці спори спрямовані на захист не лише приватних інтересів державного службовця, але й публічного інтересу, пов'язаного з забезпеченням ефективного функціонування державної служби та дотриманням принципів верховенства права, законності, рівного доступу до державної служби тощо.

Отже, публічно-правові спори щодо проходження державної служби характеризуються унікальним поєднанням особливого суб'єктного складу, предмета, правової природи та спрямованості на захист публічного інтересу.

Як наголошується в науковій літературі, однією із актуальних проблем у теорії та практиці є розмежування публічно-правових та приватноправових спорів у сфері державної служби. Це питання має важливе значення для визначення юрисдикції судів щодо розгляду таких спорів.

Серед вчених існують різні підходи до цього питання. Деякі науковці вважають, що всі спори, які виникають у сфері державної служби, є публічно-правовими і підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства. Інші

наголошують на необхідності розмежування публічно-правових та приватноправових (трудових) аспектів державної служби.

Висловлювалася пропозиція вилучити з предмета адміністративної юрисдикції спори з приводу прийняття громадян на державну службу, службу в органах місцевого самоврядування, її проходження та звільнення. Обґрунтовувалася вона тим, що ця сфера трудових відносин охоплюється цивільною юрисдикцією. Однак ці відносини публічної служби (діяльність на державних політичних засадах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова, альтернативна (невійськова) служба, дипломатична, інша державна служба, служба в органах влади Автономної Республіки Крим) і трудове законодавство застосовуються до них лише субсидіарно [7].

Водночас, не всі спори, які виникають у трудових відносинах з участю державних службовців, є публічно-правовими. До компетенції адміністративних судів не відносяться трудові спори: а) керівників та інших працівників державних та комунальних підприємств, установ та організацій; б) працівників, які працюють за трудовим договором у державних органах і органах місцевого самоврядування; в) працівників бюджетних установ та ін.

Таким чином, проблема розмежування публічно-правових та приватноправових спорів у сфері державної служби залишається дискусійною в юридичній науці, але правильне визначення їх правової природи має вирішальне значення для встановлення належної судової юрисдикції.

Для глибшого розуміння сутності публічно-правових спорів щодо проходження державної служби доцільно здійснити їх класифікацію за різними критеріями, що дозволить систематизувати ці спори та виявити їх характерні особливості.

Так за предметом спору можна виділити такі основні категорії:

1. *Спори щодо вступу на державну службу:*

- конкурси на зайняття посад;
- відмови у прийнятті на службу;
- встановлення випробувального строку;
- оскарження результатів відбору.

2. *Спори щодо проходження служби:*

- оплата праці та матеріальне забезпечення;
- переведення на інші посади та зміна істотних умов служби;
- відрядження та стажування;

- оцінювання результатів службової діяльності;
- професійний розвиток та підвищення кваліфікації;
- присвоєння рангів державних службовців;
- застосування заохочень;
- відсторонення від виконання посадових обов'язків.

3. *Спори щодо дисциплінарних стягнень:*

- оскарження рішень про притягнення до дисциплінарної відповідальності;
- накладення дисциплінарних стягнень;
- процедурні порушення в дисциплінарному провадженні.

4. *Спори щодо звільнення:*

- законність припинення державної служби та дотримання гарантій при звільненні;
- наслідки незаконного звільнення;
- звільнення за ініціативою сторін (державного службовця або суб'єкта призначення);
- звільнення у зв'язку з оптимізацією державного апарату або обставинами, що склалися незалежно від волі сторін.

5. *Спори щодо соціального захисту:*

- пенсійне забезпечення;
- медичне страхування;
- надання житла та інші соціальні гарантії.

Окрему і дедалі більш важливу категорію становлять спори, пов'язані із захистом персональних даних державних службовців, які в умовах цифрової трансформації державного управління та підвищених вимог прозорості набувають особливого значення. Ці спори стосуються балансу між правом на приватність державних службовців та суспільним інтересом щодо доступу до інформації про діяльність органів державної влади.

6. *За суб'єктним складом можна виділити:*

- спори між державним службовцем та державним органом;
- спори між кандидатом на посаду державної служби та державним органом;
- спори між державними органами з приводу питань державної служби.

Отже, наведена класифікація публічно-правових спорів щодо проходження державної служби за різними критеріями дозволяє комплексно охарактеризувати їх багатоманітність та сприяє виробленню ефективних механізмів їх вирішення.

Особливої актуальності в умовах сучасних реалій набувають питання щодо публічно-правових спорів, які виникають під час проход-

ження державної служби в умовах воєнного стану. Введення воєнного стану в Україні у зв'язку з російською військовою агресією суттєво вплинуло на функціонування системи державної служби та зумовило виникнення нових категорій публічно-правових спорів.

В умовах воєнного стану відбулися суттєві зміни у правовому регулюванні проходження державної служби, які пов'язані з необхідністю швидкого прийняття рішень, оптимізації державного апарату, переміщення державних службовців у безпечні регіони, дистанційної роботи тощо. Так, відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» [14] від 12.05.2022 № 2259-IX, було розширено повноваження керівників державної служби щодо призначення на посади державної служби без проведення конкурсу, встановлено особливості зміни істотних умов державної служби, переведення та відрядження державних службовців.

Зазначені зміни призвели до виникнення нових категорій публічно-правових спорів, пов'язаних із:

- призначенням на посади державної служби без проведення конкурсу та дотримання спеціальних процедур;
- переведенням державних службовців у зв'язку з обставинами воєнного стану;
- зміною істотних умов державної служби, включаючи дистанційну роботу;
- відстороненням від виконання обов'язків та звільненням з посад у зв'язку з особливими обставинами;
- оплатою праці в умовах обмеженого фінансування.

Варто зазначити, що особливостями таких спорів є:

- необхідність врахування балансу між оперативністю прийняття управлінських рішень в умовах воєнного стану та забезпеченням прав державних службовців при суттєвому розширенні дискреційних повноважень суб'єктів владних повноважень;
- виникнення нових правових підстав для прийняття рішень щодо державних службовців з одночасною потребою чіткого розмежування надзвичайних заходів, обумовлених воєнним станом, та можливих зловживань з боку керівництва державної служби.

Як бачимо, при вирішенні таких спорів адміністративні суди мають враховувати особливості

функціонування державної служби в умовах воєнного стану, однак не допускати необґрунтованого обмеження прав державних службовців. Практика розгляду цієї категорії справ лише формується, проте вже зараз можна відзначити тенденцію до більш ретельної перевірки судами обґрунтованості застосування особливих процедур, передбачених законодавством про воєнний стан, їх доцільності та пропорційності.

А зараз перейдемо до аналізу механізму вирішення публічно-правових спорів щодо проходження державної служби. Зазначимо, що дослідження механізму вирішення публічно-правових спорів щодо проходження державної служби має ключове значення для забезпечення ефективного захисту прав державних службовців та дотримання принципу верховенства права в публічній адміністрації.

Такий механізм вирішення публічно-правових спорів щодо проходження державної служби включає декілька способів:

1. Традиційні механізми вирішення спорів:

1.1. *Досудовий (адміністративний) порядок вирішення спорів*, який передбачає можливість оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного органу або посадової особи до вищестоящего органу або посадової особи. Такий порядок має певні переваги, серед яких:

- оперативність та менша витратність;
- можливість вирішення спору без формалізованої судової процедури;
- зменшення навантаження на судову систему.

Водночас, він має і певні недоліки, а саме:

- відсутність достатніх гарантій об'єктивності та неупередженості розгляду скарги;
- недостатня ефективність виконання прийнятих рішень;
- відсутність чіткої процедури розгляду скарг.

1.2. *Судовий порядок вирішення спорів*, який здійснюється адміністративними судами відповідно до КАСУ [12], який забезпечує:

- незалежність та неупередженість розгляду справи;
- змагальність сторін та рівність їх процесуальних можливостей;
- гласність судового процесу;
- обов'язковість судових рішень.

Таким чином, механізм вирішення публічно-правових спорів щодо проходження державної служби включає два основні порядки: досудовий (адміністративний), який пропонує оперативність, економічність та спрощену про-

цедуру, але страждає від потенційної упередженості, недостатньої ефективності виконання рішень та процедурної невизначеності; та судовий порядок, що забезпечує незалежний, неупереджений розгляд в умовах змагальності, гласності та гарантує обов'язковість виконання рішень. Кожен із цих порядків має свої переваги та недоліки, проте в сукупності вони створюють комплексну систему захисту прав державних службовців, що дозволяє обрати найбільш доцільний шлях вирішення конкретного публічно-правового спору.

2. *Альтернативні механізми вирішення спорів*. Варто наголосити, що сучасні тенденції розвитку законодавства та правозастосовної практики свідчать про необхідність впровадження альтернативних способів врегулювання публічно-правових спорів, у тому числі й спорів щодо проходження державної служби. Як зазначають Д.А. Козачук та О.В. Тодощак [4], «розквіт ідеології людиноцентризму в світі зумовив еволюційний рух суспільних відносин в публічній сфері у напрямку посилення сервісної компоненти, яка дозволяє поступово змінювати їх конфігурацію, здійснюючи перехід до партнерських, рівноправних форм із послідовним скороченням влади-підпорядкування».

В контексті зазначених вище механізмів компромісного врегулювання публічно-правових спорів щодо проходження державної служби можна виділити такі форми:

2.1. *Врегулювання спору за участю судді*, передбачене нормами Глави 4 КАСУ [12]. Ця процедура має характер «відокремленої судової процедури» і повинна відмежовуватися від правосуддя в адміністративних справах, становлячи окрему процедуру, що здійснюється посадовою особою суду [10].

2.2. *Внутрішній перегляд (процедура адміністративного оскарження)*, яка в західній правовій традиції розглядається як досудовий порядок врегулювання спору. С.С. Білуга [9] визнає адміністративне оскарження альтернативним судочинству способом врегулювання публічно-правових спорів.

2.3. *Переговори* як простий безпосередній механізм врегулювання публічно-правового спору, який може бути застосований у випадку використання дискреційних повноважень публічною адміністрацією.

2.4. *Медіація як процедура*, що передбачає залучення незалежного посередника для вирішення спору. Перспективи впрова-

дження медіації в адміністративне судочинство України активно досліджуються в роботах С.О. Корінного [5], Т.І. Шинкар [6], Н.В. Боженко [7], А.Г. Бортнікової [8].

Як бачимо, вирішення публічно-правових спорів щодо проходження державної служби може здійснюватися через різні механізми, вибір яких залежить від конкретних обставин справи, характеру спору та інтересів сторін. Ця різноманітність механізмів врегулювання відображає складність та багатоаспектність самої природи таких конфліктів у сфері державної служби.

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що публічно-правові спори щодо проходження державної служби є важливою категорією юридичних конфліктів, які характеризуються специфічним суб'єктним складом, особливим предметом, публічно-правовою природою та спрямованістю на захист як приватних інтересів державних службовців, так і публічного інтересу щодо належного функціонування державної служби. Саме ця специфіка зумовлює необхідність створення ефективного механізму їх вирішення, який включає як традиційні (досудовий і судовий порядки), так і альтернативні способи (врегулювання за участю судді, внутрішній перегляд, переговори, медіація), що в умовах розвитку ідеології людиноцентризму сприяє трансформації публічно-правових відносин у напрямку партнерства та рівноправності, особливо актуальних під час функціонування державної служби в умовах воєнного стану.

Висновки і пропозиції. За результатами дослідження нами встановлено, що публічно-правові спори щодо проходження державної служби є важливою категорією юридичних конфліктів із специфічним суб'єктним складом, особливим предметом та публічно-правовою природою. Ці спори характеризуються унікальним поєднанням захисту як приватних інтересів державних службовців, так і публічного інтересу щодо належного функціонування державної служби, що підтверджує їх особливе місце в системі правовідносин.

Дослідження підтвердило наявність багаторівневого механізму вирішення публічно-правових спорів щодо проходження державної служби, що включає як традиційні (досудовий і судовий порядки), так і альтернативні способи. Аналіз практики вирішення таких спорів засвідчив ефективність традиційних механізмів, однак виявив потребу в розвитку альтернативних методів, особливо в умовах ідеології

людиноцентризму, що сприяє трансформації публічно-правових відносин у напрямку партнерства та рівноправності. Водночас, проведений аналіз дозволив виявити певні прогалини в правовому регулюванні механізмів вирішення публічно-правових спорів щодо проходження державної служби, що потребують законодавчого врегулювання:

1. *Доповнити статтю 184 Кодексу адміністративного судочинства України [12]* «Врегулювання спору за участю судді» положеннями щодо:

- особливостей застосування процедури врегулювання спору за участю судді у справах, пов'язаних з проходженням державної служби;
- встановлення додаткових гарантій конфіденційності інформації, отриманої під час врегулювання спору;
- деталізації порядку проведення спільних та закритих нарад з урахуванням специфіки публічно-правових спорів.

2. *Доповнити статтю 12 Кодексу адміністративного судочинства України [12]* «Форми адміністративного судочинства» положеннями щодо:

- особливостей розгляду адміністративних справ, пов'язаних з проходженням державної служби в умовах воєнного стану;
- спрощеного порядку розгляду окремих категорій спорів щодо проходження державної служби.

3. *Доповнити статтю 11 Закону України «Про державну службу» [13]* «Захист права на державну службу» положеннями щодо:

- регламентації досудового (адміністративного) порядку вирішення спорів з чіткими процедурами та строками розгляду;
- створення спеціальних комісій з розгляду скарг державних службовців;
- гарантій неупередженого розгляду скарг у досудовому порядку.

4. *Доповнити статтю 15 Закону України «Про державну службу» [13]* «Комісія з питань вищого корпусу державної служби» положеннями щодо:

- наділення Комісії повноваженнями щодо розгляду скарг на рішення керівників державної служби стосовно державних службовців категорії «А»;
- процедури розгляду скарг з чіткими строками та гарантіями неупередженості.

5. *Доповнити статтю 3 Закону України «Про медіацію» «Сфера дії Закону» [15]* положеннями щодо:

– особливостей застосування медіації в публічно-правових спорах щодо проходження державної служби;

– порядку проведення медіації з урахуванням публічно-правової природи спорів.

6. *Доповнити статтю 9 Закону України «Про медіацію» «Вимоги до медіатора» [15] положеннями щодо:*

– додаткових кваліфікаційних вимог до медіаторів, які залучаються до вирішення спорів у сфері державної служби;

– необхідності наявності спеціальних знань у сфері державної служби та адміністративного права.

7. Розробити та затвердити Постановою Кабінету Міністрів України *Типове положення про порядок переговорів та медіації в публічно-правових спорах щодо проходження державної служби*, в якому передбачити:

– деталізацію процедур проведення переговорів між державними службовцями та суб'єктами владних повноважень;

– правила проведення медіації та виконання угод за результатами медіації;

– критерії оцінки ефективності альтернативних способів вирішення спорів.

Реалізація запропонованих змін сприятиме підвищенню ефективності механізмів вирішення публічно-правових спорів щодо проходження державної служби, посиленню гарантій захисту прав державних службовців та забезпеченню належного рівня функціонування державної служби, особливо в умовах воєнного стану.

Список використаної літератури:

1. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: Монографія. Х.: Право, 2005. 304 с.
2. Біла-Тіунова Л.Р. Службова кар'єра в Україні: Монографія. Одеса: Фенікс, 2011. 540 с.
3. Цуркан М.І. Правове регулювання публічної служби в Україні. Особливості судового розгляду спорів: Монографія. Х.: Право, 2010. 216 с.
4. Козачук Д.А., Тодощак О.В. Публічно-правові спори: сучасні механізми врегулювання в Україні та світі. Вісник Чернівецького факультету Національного університету

«Одеська юридична академія». 2019. № 1. С. 78-90.

5. Корінний С.О. Впровадження медіації в адміністративний процес України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2019. 22 с.
6. Шинкар Т.І. Застосування медіації в адміністративному судочинстві: вітчизняний та зарубіжний досвід: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2018. 23 с.
7. Боженко Н.В. Адміністративно-правове забезпечення медіації як способу вирішення адміністративних спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2018. 18 с.
8. Бортнікова А.Г. Правові засади застосування медіації як способу вирішення публічно-правових спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 19 с.
9. Білуга С.С. Досудове врегулювання адміністративно-правових спорів в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 250 с.
10. Богуцька Л.П. Медіація у вирішенні публічно-правових спорів. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.). Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. Т. 2. С. 10-13.
11. Колесник В.А. Особливості публічно-правових спорів у контексті формування повноважень органів публічної влади. Аспекти публічного управління. 2019. Т. 7. № 5. С. 26-34.
12. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV (в редакції від 15.12.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 28.02.2025).
13. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII (в редакції від 01.10.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 28.02.2025).
14. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20> (дата звернення: 28.02.2025).
15. Закон України «Про медіацію» від 16.11.2021 № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20> (дата звернення: 28.02.2025).

Lazorenko Yu. O. The legal nature of public law disputes concerning public service in Ukraine

The article examines the theoretical and practical aspects of public-law disputes concerning the civil service, particularly their legal nature, characteristics, and impact on the effectiveness of administrative justice. The concept of a public-law dispute as a type of legal conflict is analyzed, its key features are identified, and its relationship with other related legal categories is explored. Special attention is given to the structural elements of such disputes, including the composition of parties, the subject matter, and the content of legal relations arising in connection with civil service, as well as the specifics of their legal regulation. The grounds for classifying such disputes within the jurisdiction of administrative courts are substantiated, taking into account the peculiarities of legal regulation, the participation of a public authority, and the nature of legal claims. The article explores the specifics of judicial consideration of public-law disputes in the field of civil service, including issues related to the interpretation of legislative norms governing the resolution of such disputes, as well as the features of law enforcement practice. The main challenges arising in the process of adjudicating such cases are highlighted, and proposals are made for improving legislation and administrative practice to enhance the efficiency of judicial protection of participants' rights in public-law relations, ensuring legal certainty and fairness of judicial decisions.

Key words: public-law dispute, civil service, administrative justice, public authority, public service.